

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Грановська Вікторія ГРАНОВСЬКА

«19» листопада 2020 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

навчальних і виробничих практик

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
агрономічного факультету
спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»

Херсон – 2020

УДК: 371.315.6: 63

Наскрізну програму навчальних і виробничих практик розглянуто, схвалено і рекомендовано до друку методичною комісією агрономічного факультету, протокол № 3/1 від 19 листопада 2020 р.

Укладачі: професор Марковська О.Є., доценти: Бойчук І.В., Іванів М.О., Мринський І.М., Онищенко С.О., Рудік О.Л., Сидякіна О.В., Урсал В.В.

Рецензент: доктор сільськогосподарських наук, с.н.с. Малярчук М.П.

Наскрізна програма навчальних практик і виробничих практик для здобувачів агрономічного факультету освітнього рівня «Бакалавр» зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». – Херсон: РВВ «Колос», 2020. – 31 с.

У методичній розробці викладено програму навчальних і виробничих практик та методичні вказівки до їх проходження для студентів агрономічного факультету. Висвітлено загальні положення, мету і завдання практик та форми звітів про їх проходження.

УДК: 371.315.6: 63

© Бойчук І.В. 2020

© Іванів М.О. 2020

© Марковська О.Є. 2020

© Мринський І.М. 2020

© Онищенко С.О. 2020

© Рудік О.Л. 2020

© Сидякіна О.В. 2020

© Урсал В.В. 2020

ЗМІСТ

Передмова	2
1. Програма ознайомчої практики.....	4
2. Програми навчальних практики з дисциплін ОР бакалавр.....	5
2.1. Ботаніка.....	5
2.2. Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (енергетичні засоби АПК).....	6
2.3. Гербологія.....	9
2.4. Землеробство.....	11
2.5. Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (сільськогосподарські машини).....	13
2.6. Загальна ентомологія.....	16
2.7. Загальна фітопатологія.....	18
2.8. Сільськогосподарська ентомологія.....	20
2.9. Сільськогосподарська фітопатологія.....	22
3. Програма виробничої практики з ОР бакалавр.....	24

ПЕРЕДМОВА

Практика здобувачів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців з захисту і карантину рослин у Херсонському державному аграрно-економічному університеті. Практика передбачає отримання здобувачами достатнього обсягу практичних знань і навичок роботи в галузі захисту і карантину рослин. З цією метою наскрізною програмою передбачене безперервне практичне навчання здобувачів, починаючи з 1-го року навчання і до випуску. Строки проведення практик визначені в навчальному плані.

Метою практики є оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь, необхідних для майбутньої роботи в с.-г. підприємствах.

Навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня “Бакалавр” зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» передбачені такі види навчальних та виробничих практик:

№ п/п	Вид практики	Направленість практик	Семестр	Кількість кредитів	Кількість годин
1.	Ознайомча	Захист і карантин рослин	II	2,0	60
2.	Навчальна	Ботаніка	II	2,0	60
3.	Навчальна	Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (енергетичні засоби АПК)	II	2,0	60
4.	Навчальна	Гербологія	IV	1,0	30
5.	Навчальна	Землеробство	IV	1,0	30
6.	Навчальна	Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (сільськогосподарські машини)	IV	1,0	30
7.	Навчальна	Загальна ентомологія	IV	1,0	30
8.	Навчальна	Загальна фітопатологія	IV	1,0	30
9.	Навчальна	Сільськогосподарська ентомологія	VI	1,0	30
10.	Навчальна	Сільськогосподарська фітопатологія	VI	1,0	30
11.	Виробнича	ОР “Бакалавр”	VI	8,0	240
12.	Переддипломна	ОР “Бакалавр”	VII	2	60

Наскрізна програма є основним документом, який визначає обсяг, строки і загальний порядок проведення практичних занять здобувачів.

Після проведення практик керівники складають короткий письмовий звіт про виконання програми практики та вказують обсяг виконаної роботи в процесі її проходження в двох примірниках – один направляється в деканат, другий – в навчально-методичний відділ. У звіті повинні висвітлюватись такі питання:

1. Завдання, місце та час проведення практики.
2. Умови і особливості проходження практики.
3. Дотримання здобувачами правил з техніки безпеки.
4. Ступінь і якість виконання практики здобувачами.

1. Програма ознайомчої практики

Термін проведення – II семестр

Тривалість практики – 2 тижня (60 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 2.	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку господарств сільськогосподарського призначення усіх форм власності та використовувати в професійній діяльності фахівця з захисту і карантину рослин.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Ознайомчі практики проводяться в весняно-літній період на першому курсі підготовки бакалаврів, їх мета – ознайомити здобувачів з особливостями майбутньої професії та формами господарств (господарювання) і надати їм можливість більш глибоко засвоїти одержані теоретичні знання, оволодіти професійними навичками, методами дослідження, практичної роботи в захисті рослин.

Ознайомчі практики проводяться на базі філій на виробництві, навчально-дослідних полігонах, у профільних науково-дослідних установах, навчально-дослідних господарствах та окремих передових виробничих підприємствах галузі академічними групами чи підгрупами під керівництвом викладачів. За загальне керівництво практикою викладачу передбачається відповідне педагогічне навантаження, яке становить не більше 6 годин на день (30 годин на тиждень).

На початку ознайомчої практики обов'язково проводиться інструктаж здобувачів з охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки, особистої та виробничої гігієни і санітарії.

Під час ознайомчої практики здобувачі ведуть щоденники встановленого зразка, в яких записують відомості про характер, обсяг виконаних робіт тощо, а також робочі зошити і альбоми, в яких надають скорочену характеристику місця практики (господарства), замальовують і описують визначені види рослин, хвороб і т.д. Щоденники, робочі зошити і альбоми перевіряє керівник практики.

По закінченні практики здобувачі складають залік, оцінку заносять до залікової книжки.

2. Програми навчальної практики з дисциплін ОР бакалавр

2.1. Ботаніка

Термін проведення – II семестр

Тривалість практики – 2 тижня (60 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Мета практики: ознайомити здобувачів з основними представниками флори та рослинності південної зони України.

Завдання практики:

1. навчитись правильно визначати родину, рід та вид окремих представників рослинного світу, відрізняти по морфологічних ознаках представників різних родин;
2. навчитись відрізняти рослини основних народногосподарських груп: кормових, лікарських, бур'янів та отруйних;
3. визначити склад природного пасовиська та сінокоосу;
4. навчитись описувати рослинну асоціацію.

Організація практики. Виїзд в Асканію Нову, Дар'ївку, Олешки з метою збору гербарію під керівництвом ведучих викладачів кафедри.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п\п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Збір рослинності південного Степу	8
2	Збір рослин лугов, заплав, лісів	8
3	Визначення роду та виду рослин	10
4	Оформлення гербарію	8
5	Здача гербарію	26
	Разом:	60

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- основні принципи і методи організації польових досліджень рослин;

- назви їхніх основних представників із різних біотопів району проходження практики;

вміти:

- збирати і фіксувати ботанічні об'єкти;
- закладати та виготовляти гербарні зразки;
- користуватись довідниковою літературою для визначення рослин;
- розрізняти кормові, лікарські, отруйні та бур'янисті рослини в природних фітоценозах;
- описати та скласти рослинну асоціацію і дати їй назву.

Звітність про проходження практики.

По закінченні практики здобувачі повинні здати зібраний та оформлений гербарій (на українській мові та латині).

Залік складається за підсумками зданого гербарію та вірно заповненого щоденника практики, в якому освітлено такі питання:

1. Завдання, місце та час проведення практики.
2. Умови і особливості проведення практики.
3. Опис зібраних рослин.
4. Опис місцевості з визначенням рослинної асоціації.
5. Власні висновки про вказані в щоденнику питання.

2.2. Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (енергетичні засоби АПК)

Термін проведення – II семестр

Тривалість практики – 2 тижня (60 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці

Мета практики: закріпити знання набуті в процесі вивчення курсу «Трактори і автомобілі», вивчити правила техніки безпеки при експлуатації тракторів та с.-г. машин, оволодіти прийомами керування та технічного обслуговування гусеничних та колісних тракторів.

Завдання практики:

1. Вивчити правила безпеки при експлуатації тракторів.

2. Відпрацювати вправи: запуск двигуна, рух трактора з місця та його зупинка, рух по прямій, поворот та розворот з використанням заднього ходу і під'їзд до причіпних та начіпних машин.

3. Навчитись проводити технічне обслуговування тракторів.

Організація практики. Навчальна практика по управлінню тракторами проводиться на авто-трактородромі університету і дослідному полі ХДАЕУ. Для проведення практики навчальна група розподіляється на 4 ланки (підгрупи).

Під керівництвом викладачів та майстрів здобувачі закріплюють теоретичні знання по класифікації, загальній будові тракторів і автомобілів, роботі складових вузлів, робочих частин і систем, робочому і додатковому обладнанню. Готують трактори до роботи у відповідності до вимог технічного обслуговування автотракторної техніки, приймають участь у проведенні основних операцій по технічному обслуговуванню, по черзі проводять регулювання та необхідні регламентні роботи, визначають якість роботи та усувають неполадки.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	2	3
1	Техніка безпеки при роботі на тракторах. Вивчити правила техніки безпеки та необхідні протипожежні заходи при роботі на тракторних агрегатах	2
2	Технічне обслуговування тракторів:	8
2.1	Проведення КТО (комплексного технічного обслуговування). Провести загальний огляд трактора перед роботою. Перевірити робочий стан акумуляторної батареї Виконати операції кожнозмінного ТО. Перевірити рівень масла в картері двигуна, корпусі паливного насоса, повітряочистнику, гідросистемі, гідропідсилювачі керма та води в радіаторі, змастити підшипники механізмів керування.	2
2.2.	Проведення ТО-1 тракторів Очистити масляний та паливний фільтри. Змастити шарніри карданних валів. Перевірити, а при необхідності підтягнути гусениці.	2
2.3.	Проведення ТО-2 тракторів Провести всі операції ТО-1 і замінити мастило в двигуні. Перевірити рівень мастила в корпусі агрегатів трансмісії трактора. Промити фільтри гідросистеми та гідропідсилювача керма, змастити підшипники трансмісії. Виконати регулювання клапанів газорозподільного механізму двигуна та органів керування. Перевірити електрообладнання, люфт та і сходження передніх коліс	2

1	2	3
2.4.	Проведення ТО-3 тракторів Виконати операції ТО-2 та перевірити систему живлення, охолодження. Перевірити і виконати всі необхідні регулювання в системах двигуна. Замінити мастила пускового двигуна і провести промивання фільтрів. Перевірити та усунути люфт в головній передачі.	2
3.	Підготовка трактора та практичне управління трактором на автодромі	8
4	Пуск, прогрівання двигуна, рух з місця, зупинка та керування трактором на знижених передачах. Ввімкнути першу передачу та провести рух з місця та зупинку трактора. Навчальна їзда на колісних та гусеничних тракторах на знижених передачах по прямій та з поворотами.	12
5	Керування тракторів на підвищених передачах. Провести всі операції КТО. Навчальна їзда на колісному та гусеничному тракторах на підвищених передачах по прямій та з поворотами. Застосування крутих поворотів на знижених передачах з зупинками в указаних місцях.	12
6	Керування тракторів по прямому шляху з поворотами, під'їзд і агрегування з причіпними с.-г. машинами. Провести всі операції КТО. Керування колісного і гусеничного трактора за вішками (перша борозна) і за слідом маркера	12
7	Підсумковий контроль. Прийняття заліку.	6
	Разом:	60

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- ✓ вимоги техніки безпеки при підготовці до роботи машинно-тракторних агрегатів та виконанні основних видів механізованих робіт;
- ✓ навички технологічної наладки машинно-тракторних агрегатів;
- ✓ способи і прийоми контролю за якістю механізованих робіт.

вміти:

- ✓ обґрунтовувати вибір тракторів для виконання технологічних процесів і операцій з вирощування і збирання с.-г. культур;
- ✓ вибирати трактори та інші енергетичні засоби для агрегування з конкретними с.-г. машинами;
- ✓ вибирати засоби для транспортного забезпечення технологічних процесів;
- ✓ обґрунтовувати вибір і встановлювати необхідні параметри ходових систем тракторів (ширина гусениць і коліс, тиск у шинах, колія, кліренс тощо);
- ✓ виконувати встановлені і робочі регулювання робочого обладнання тракторів (навісних систем, вала відбору потужності, привідних шківів тощо);

- ✓ визначати і оцінювати основні агротехнічні, техніко-економічні і екологічні параметри тракторів, їх вплив на ґрунт, повітря, продукцію та об'єкти довкілля.

Звітність про проходження практики.

Оформлення письмового звіту на базі щоденника до навчальної практики.

2.3. Гербологія

Термін проведення –IV семестр.

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин).

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.
ФК 1.	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці

Мета практики: поглиблення та закріплення теоретичних знань здобувачів стосовно біологічних особливостей бур'янів, їх видового складу й поширення, розробки заходів регулювання чисельності бур'янистої рослинності в агрофітоценозах, а також оволодіння вміннями та навичками, необхідними у виробничій діяльності агронома

Завдання практики:

- оволодіння методикою фітоценотичної оцінки стану посівів;
- оволодіння методикою визначення фактичної забур'яненості посівів та їх картографування;
- визначення, систематизація та класифікація бур'янистої рослинності, поширеної в умовах півдня України;
- ознайомлення з системою захисту рослин від бур'янів на прикладі окремої сівозміни.

Організація практики (*місце проведення, форма, керівництво*). Місцем проведення практики є Інститут зрошуваного землеробства НААН України, філії кафедри та господарства, що входять до навчально-науково-виробничого комплексу ХДАЕУ. Форма проведення – виїзд здобувачів з метою збору

гербарію бур'янистої рослинності півдня України. Керівництво – викладачі кафедри ботаніки і захисту рослин.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п\п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки.	1
2	Облік забур'яненості та оцінка фітоценотичного стану посівів культур у сівозміні	5
3	Картографування забур'яненості посівів	3
4	Розробка системи заходів боротьби з бур'янами	3
5	Збір колекції бур'янів, їх визначення та систематизація	6
6	Оформлення гербарію. Збір колекції насіння	6
7	Ведення щоденника, оформлення звіту та складання заліку	6
	Разом:	30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- основні бур'яни, розповсюджені в нашій зоні;
- основні шляхи поширення бур'янів полями господарства.

вміти:

- розрізняти карантинні бур'яни та запропонувати заходи по обмеженню їх розповсюдження;
- розробляти комплексні заходи боротьби з бур'янами при вирощуванні культур у сівозміні з урахуванням фактичної забур'яненості.

Звітність про проходження практики.

За результатами проходження практики здобувачі оформляють щоденник в обсязі 8-10 сторінок. Окремо, відповідно оформленим додатком, здобувачі складають гербарій із 50 видів бур'янів, визначених українською та латинською мовами та систематизованих за агробіологічними групами бур'янів. Кожен практикант здає колекцію із 5 зразків насіння визначених ним видів бур'янів.

За результатами практики здобувачі отримують залік. Щоденник оформлюється згідно вимог щодо виконання письмових робіт і повинен бути захищеним у передбачені навчальним планом строки.

2.4. Землеробство

Термін проведення – VI семестр.

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин).

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці

Мета практики: поглиблення та закріплення знань здобувачів, озброєння їх уміннями та навичками, необхідними у виробничо-практичній діяльності, збагачення її практичним досвідом, полегшення адаптації в умовах виробництва.

Завдання практики:

1. ознайомитися із складовими зональної системи землеробства, ознайомитися з елементами ґрунтозахисної та контурно-меліоративної організації території;
2. апробувати методику визначення забур'яненості посівів та картографування забур'яненості;
3. опанувати методику оцінки стану посівів;
4. для фактичних умов розробити заходи обробітку ґрунту та регулювання фітоценотичної ситуації.

Організація практики.

Практика проводиться викладачами кафедри “Землеробства” при сприянні адміністрації університету. Місцем проведення практики, залежно від умов, є Інститут зрошуваного землеробства, філії кафедри, або господарства, що входять до навчально – науково – виробничого ХДАЕУ, демонстраційні бази провідних фірм агросервісу.

Навчальна практика по землеробству передбачає безпосередню участь здобувачів у виробничому процесі підготовки та проведення обробітку ґрунту, визначенню якості механізованих робіт, здійснення агромоніторингу, визначенню забур'яненості, плануванню та проведенню заходів боротьби з бур'янами, ознайомленню із сівозмінами у базових господарствах.

План проведення навчальної практики та розподіл годин.

№ п./п.	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки.	1
2	Ознайомлення із складовими системи землеробства, особливостями ґрунтозахисної та контурно-меліоративної організації території господарств.	1
3	Знайомство із сівозмінами господарства.	1
4	Облік забур'яненості та оцінка фітоценотичного стану посівів культур у сівозміні.	3
5	Картографування забур'яненості посівів.	3
6	Розробка системи заходів боротьби з бур'янами	3
7	Система обробітку ґрунту у сівозміні.	3
8	Організація проведення основних видів польових робіт.	3
9	Оцінка якості польових робіт у господарстві.	3
10	Комплексна оцінка стану посівів культур після різних попередників.	3
11	Ведення щоденника, оформлення звіту та складання заліку.	6
Разом:		30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- поняття система землеробства та її складові;
- систему обробітку ґрунту;
- систему сівозмін;
- систему технічного забезпечення;
- систему організації території;
- систему удобрення;
- систему захисту рослин;
- елементи контурно-меліоративної організації території;
- методику визначення та агробіологічної класифікації бур'янистої рослинності;
- методику оцінки фітоценотичного стану посівів та картографування засміченості полів;
- методику оцінки якості проведення основних польових робіт.

вміти:

- визначати основні бур'яни, розповсюджені в нашій зоні;
- розрізняти карантинні бур'яни та запропонувати заходи по обмеженню їх, розповсюдження;
- визначати основні шляхи поширення бур'янів полями господарства;
- розробляти комплексні заходи боротьби з бур'янами при вирощуванні культур у сівозміні з урахуванням фактичної забур'яненості;

- проводити картографування забур'яненості;
- розробляти науково обґрунтовану систему обробітку ґрунту при вирощуванні основних сільськогосподарських культур;
- призначити необхідні заходи обробітку ґрунту в конкретних полях сівозміни з урахуванням їх стану;
- підготувати поле для проведення обробітку ґрунту.
- проводити оцінку якості виконання польових робіт;
- проводити агрономічну оцінку стану поля або посівів
- виконувати моніторинг ерозійного стану території та оцінювати відповідність елементів контурно-меліративної організації фактичним обставинам.

Звітність про проходження практики.

Під час проведення практики здобувач веде щоденник, де послідовно занотовує виконувані роботи.

За результатами проходження практики здобувачі оформляє «Звіт» де викладає за передбаченою схемою усі розділи практики у вигляді розрахунків, карт, схем фотографій та пояснення. Рекомендований обсяг звіту 8-12 сторінок.

Звіт оформляється згідно загальних вимог, що до виконання письмових робіт і повинен бути захищеним у передбачені навчальним планом строки.

За результатами практики здобувачі отримують «залік».

2.5. Механізація, електрифікація та автоматизація с.-г. виробництва (енергетичні засоби АПК)

Термін проведення – IV семестр

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці

Мета практики: закріплення і поглиблення теоретичних знань і набуття практичних навичок по регулюванню і налагодці с.-г. машин, а також перевірка якості роботи агрегатів при виконанні механізованих робіт у рослинництві

Завдання практики:

1. вивчення вимог техніки безпеки при підготовці до роботи машинно-тракторних агрегатів та виконанні основних видів механізованих робіт;
2. засвоєння прийомів виконання операцій при підготовці до роботи основних с.-г. машин та їх агрегування з тракторами;
3. набуття навичок технологічної наладки машинно-тракторних агрегатів;
4. освоєння способів і прийомів контролю за якістю механізованих робіт.

Організація проведення практики

Навчальна практика проводиться в два періоди на спеціальних площадках і на дослідних полях ХДАЕУ. Перший період – весняний, який включає в себе підготовку ґрунту до посіву і сівбу ярих культур, а також міжрядковий обробіток просапних культур

Другий період – літній, присвячений збиранню зернових і кормових культур, їх післязбирального обробітку і закладання на зберігання.

Для проведення практики обладнується декілька робочих місць. Кожне робоче місце має необхідну с.-г. машину, набір інструментів, пристрої, методичні вказівки, плакати і матеріали (насіння, добрива та ін.). За групою здобувачів закріплюється викладач – керівник практики. Група здобувачів поділяється на відповідну кількість робочих ланок (бригад). На кожному робочому місці протягом одного дня відпрацьовується одне чи два завдання.

План проведення навчальної практики і розподіл годин

№ п/п	Зміст навчальної практики	Завдання навчальної практики	Кількість годин
1	Техніка безпеки робіт на с.-г машинах	Вивчення техніки безпеки і протипожежні заходи при роботі на с.-г. машинах.	2
2	Перевірка технічного стану плуга, підготовка його до роботи, оранка перевірка якості роботи	Перевірити комплектність плуга, вірність його складання, а також провести оцінку технічної якості плуга. Відрегулювати плуг на задану глибину, перевірити якість оранки.	3
3	Підготовка зернової сівалки до роботи, посів, перевірка якості роботи	Перевірити комплектність сівалки, провести оцінку технічної якості сівалки. Звернути увагу на висіваючі апарати, сошники, передаючий механізм. Відрегулювати сівалку на норму висіву, встановити глибину ходу сошників. Визначити довжину вильоту маркерів.	3
4	Підготовка просапної сівалки до роботи	Перевірити вірність складання сівалки і оцінити технічний стан. Встановити сівалку на норму висіву і глибину ходу сошників. Визначити довжину вильоту маркерів.	3

1	2	3	4
5	Підготовка просапного культиватора до роботи	Перевірити комплектність культиватора. Підібрати і розташувати на робочих секціях вказані викладачем робочі органи з урахуванням захисної зони перекриття. Встановити глибину обробітку ґрунту.	4
6	Підготовка машин для внесення добрив	Перевірити комплектність машин для внесення добрив, провести оцінку. Підготувати відцентровий розкидач добрив на норму внесення добрив.	3
7	Підготовка машин для внесення засобів захисту рослин	Перевірити комплектність машини для приготування робочих рідин та заправки обприскувачів. Перевірити комплектність машин для внесення засобів захисту рослин, провести оцінку. Підібрати розпилюючі пристрої для оприскувача і встановити норму витрат пестициду. Установити вентиляторний обприскувач на задану норму витрати робочої рідини пестициду та його концентрацію. Установити аерозольний генератор на задану норму отрутохімікату та задану дисперсність розпилу.	6
8	Технічне обслуговування і практична їзда на зернозбиральному комбайні	Вивчити послідовність проведення операцій технічного обслуговування. Ознайомитися з органами управління і порядком користування ними. Вивчити порядок запуску двигуна. Виконати їзду на різних швидкостях.	2
9	Визначити втрати зерна за зернозбиральним комбайном	Виконати роботи по визначенню втрат зерна за жатною частиною комбайна і молотарки. Визначити втрати недомолотом із копиць соломи, а також зерном в полові.	2
10	Післязбиральний обробіток зерна	Ознайомитися з принципом роботи зерноочисних машин. Виконати регулювання зерноочисної машини, включаючи підбір решіт, подачу зерна, швидкість повітряного потоку та ін.	2
Разом:			30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- ✓ здійснювати контроль режимів роботи і показників якості роботи машин і відповідність їх діючим стандартам, нормативам, агротехнічним вимогам;

- ✓ визначати шляхи підвищення показників якості роботи машин;
- ✓ контролювати і забезпечувати дотримання агротехнічних, ґрунтозахисних та інших вимог під час вибору машин та режимів їх роботи.

вміти:

- ✓ обґрунтовувати вибір с.-г. машин та їх робочих органів для виконання операцій з вирощування с.-г. культур;
- ✓ забезпечувати проведення технологічного налагодження с.-г. машин на задані умови та режими роботи;
- ✓ виконувати встановлювальні і робочі регулювання с.-г. машин у польових умовах.

Звітність по проходженню практики.

При проходженні практики здобувачі ведуть щоденник про виконану роботу. За підсумками навчальної практики здобувачі одержують залік.

2.6. Загальна ентомологія

Термін проведення – IV семестр

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ФК 1.	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Мета практики: закріплення та поглиблення знань, набутих здобувачами під час вивчення теоретичного курсу і лабораторних занять по загальній ентомології, а саме засвоєння знань щодо особливостей зовнішньої та внутрішньої будови комах, діяльності їх органів та систем, різноманіття їх видів та внутрішньовидових форм, взаємодію між собою та з зовнішнім середовищем.

Завдання практики:

- ознайомлення з ентомофауною різних геобіоценозів;

- набуття навичок щодо збирання та обліку комах;
- виготовлення ентомологічних колекцій та гербаріїв пошкоджених рослин;
- користування визначниками та засобами оптики;
- складання морфологічного опису комах;

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п\п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки.	1
2	Збирання, вивчення та облік ґрунтових комах і комах на поверхні ґрунту	5
3	Збирання і вивчення комах, які живуть на рослинах. Збирання комах-запилювачів з різних рослин.	6
4	Збирання комах на деревах і кущах.	6
5	Виготовлення ентомологічних колекцій та гербаріїв пошкоджених рослин. Складання морфологічного опису комах	6
7	Ведення щоденника, оформлення звіту та складання заліку	6
	Разом:	30

Організація проведення практики.

Навчальна практика проводиться під керівництвом викладача із ентомології на дослідному полі ХДАЕУ та ботанічному саду і лабораторії кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ.

Навчальна практика проводиться групою, яка розбивається на окремі підгрупи за вказаними завданнями викладача.

Згідно навчального плану проведення навчальної практики розраховано на – 5 занять (30 годин). Кількість днів – 5.

Під час екскурсій здобувачі знайомляться з різними видами комах за характером їх живлення (рослиноїдні, хижаки, паразити, сапрофаги тощо), за роллю в природі та житті людини (шкідники, паразити, переносники збудників хвороб людини, тварин і рослин, комахи-запилювачі рослин, комахи-ентомофаги), з різними стадіями їх розвитку (яйця, личинки, лялечки, дорослі комахи), з умовами їх життя.

У методиці вивчення комах значне місце відводиться їх виявленню та збиранню.

Опрацьовують екскурсійний матеріал у навчальній лабораторії кафедри ботаніки та захисту рослин під керівництвом викладача.

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- загальну будову тіла комах;
- особливості внутрішньої будови комах;
- фізіологію комах і специфіку їх реакції на зміни в навколишньому середовищі;
- нервову систему комах (периферичну, центральну, симпатичну або вісцеральну);
- екологію комах;
- метаморфоз та життєві форми комах у біоценозі.

вміти:

- розпізнавати зовнішні ознаки кожної стадії індивідуального розвитку комах різних рядів;
- проводити спостереження за фенологією комах на різних стадіях розвитку;
- проводити облік чисельності та розмноження шкідливих комах ;
- складати морфологічний опис комах;
- розраховувати суму ефективних температур біологічного розвитку комах.

Звітність по проходженню практики.

При проходженні практики здобувачі ведуть щоденник про виконану роботу. За підсумками навчальної практики здобувачі одержують залік.

2.7. Загальна фітопатологія

Термін проведення – IV семестр

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ФК 1.	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Мета практики: формування у здобувачів вищої освіти професійних знань та умінь щодо визначення типів хвороб за зовнішніми ознаками ураження, проведення мікроскопічних досліджень з метою ідентифікації збудників та діагностування хвороби.

Завдання практики:

- оволодіти практичними навиками визначення типів хвороб рослин за зовнішніми ознаками;

- формувати вміння практичного застосування теоретичних знань систематики, діагностики фітопатогенних грибів;

- проводити мікроскопічні дослідження та ідентифікацію збудників хвороб сільськогосподарських культур;

- знаходити уражені рослини в польових умовах, визначати характер поширення хвороби в посіві;

- формувати практичні навички гербаризації уражених рослин та їх окремих органів, виготовлення постійних мікропрепаратів збудників хвороб.

Організація практики (місце проведення, форма, керівництво). Місцем проведення практики є дослідне поле, колекційний розсадник університету, Інститут зрошуваного землеробства НААН України. Форма проведення – виїзд здобувачів з метою збору гербарію уражених хворобами рослин. Керівництво – викладачі кафедри ботаніки та захисту рослин.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ з/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Типи хвороб рослин	6
2	Фітопатогенні гриби відділу <i>Oomycota</i>	6
3	Фітопатогенні гриби відділу <i>Chytridiomycota</i>	6
4	Фітопатогенні гриби відділу <i>Ascomycota</i>	6
5	Фітопатогенні гриби відділу <i>Basidiomycota</i>	6
6	Збір гербарію сільськогосподарських культур з ознаками ураження, проведення мікроскопічного аналізу, визначення типу хвороби та її збудника (щоденно з кожної теми)	-
7	Оформлення звіту та складання заліку	-
	Разом:	30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- основні типи хвороб рослин та характерні ознаки їх прояву;
- сучасну систематику та характеристику фітопатогенних грибів;
- загальновизнані методики відбору уражених рослин та їх гербаризації;

- методику виготовлення тимчасових та постійних мікропрепаратів;
- особливості проведення діагностики хвороб рослин.

вміти:

- визначати типи хвороб рослин за зовнішніми ознаками їх прояву;
- виготовляти тимчасові та постійні мікропрепарати збудників хвороб рослин;
- відбирати в польових умовах уражені рослини із характерними ознаками та проводити їх гербаризацію;
- виконувати діагностику хвороб рослин з використанням атласів, визначників, довідників;
- кваліфіковано оцінити проблемну ситуацію, визначити поширення та розвиток хвороби у посівах.

Звітність про проходження практики.

Здобувачі в період проходження практики збирають гербарій уражених рослин з 30 видів хвороб.

Здобувачі складають та здають звіт, гербарій, одержують залік.

2.8. Сільськогосподарська ентомологія

Термін проведення – VI семестр

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПРН 2.	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку господарств сільськогосподарського призначення усіх форм власності та використовувати в професійній діяльності фахівця з захисту і карантину рослин.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.

Мета практики: формування у здобувачів вищої освіти професійних знань та умінь щодо визначення шкідників за морфологічними ознаками, типами пошкоджень рослин, обґрунтування доцільності проведення заходів захисту окремих сільськогосподарських культур з урахуванням фітосанітарного стану посівів, особливостей біології та фенології шкідливих фітофагів.

Завдання практики:

- оволодіти практичними навиками визначення видів шкідливих комах за зовнішніми ознаками;

- формувати вміння практичного застосування теоретичних знань біології, морфології, шкодочинності, фенології фітофагів;

- проводити фітосанітарний моніторинг шкідників у посівах сільськогосподарських культур та багаторічних насадженнях згідно загальноприйнятих методик;

- знаходити місця концентрації шкідників за ознаками пошкоджених рослин, характером їх заселення;

- розробляти і впроваджувати у виробництво ефективні, екологічно безпечні заходи недопущення або зниження втрат урожаю від шкідливих комах у період вегетації рослин та при зберіганні;

- формувати практичні навички планування та обґрунтування доцільності проведення захисних заходів на підставі фітосанітарної інформації.

Організація практики (місце проведення, форма, керівництво). Місцем проведення практики є дослідне поле, колекційний розсадник університету, Інститут зрошуваного землеробства НААН України. Форма проведення – виїзд здобувачів з метою збору колекції комах. Керівництво – викладачі кафедри ботаніки та захисту рослин.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ з/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Шкідники зернових культур та методи їх обліку	6
2	Шкідники бобових (однорічних та багаторічних) культур та методи їх обліку	6
3	Шкідники технічних культур та методи їх обліку	6
4	Шкідники овочевих культур і картоплі та методи їх обліку	6
5	Шкідники плодівих культур і винограду та методи їх обліку	6
6	Збір колекції шкідників сільськогосподарських культур, їх визначення та систематизація (щоденно з кожної теми)	-
7	Оформлення звіту та складання заліку	-
	Разом:	30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- морфологічні ознаки, біологічні особливості, характер живлення комах та тип пошкодження;

- приуроченість стадій розвитку шкідників до фаз розвитку культурних рослин, вплив факторів зовнішнього середовища на життєдіяльність шкідливих фітофагів;

- сучасні методики збору та обробки фітосанітарної інформації про стан популяцій шкідливих комах;

- різні методи захисту посівів від шкідників, їх переваги та недоліки.

вміти:

- визначати види шкідників за різними фазами розвитку (яйце, личинка, лялечка, імаго) за допомогою довідників, визначників, атласів;
- визначати шкідливих комах за типами пошкоджень рослин;
- проводити фітосанітарний моніторинг посівів сільськогосподарських культур на заселення шкідниками з використанням загальноприйнятих методик;
- кваліфіковано оцінити проблемну ситуацію, визначити поширення та розвиток шкідників у посівах;
- розробити комплекс захисних заходів сільськогосподарської культури від шкідників;
- визначати доцільність проведення захисних заходів на основі порівняння результатів фітосанітарних обстежень з показником ЕПШ;
- визначати біологічну ефективність винищувальних заходів захисту сільськогосподарських культур від шкідників.

Звітність про проходження практики.

Здобувачі в період проходження практики збирають колекцію з 30 видів комах, пошкоджені рослини.

Здобувачі складають та здають звіт, зібрану колекцію, одержують залік.

2.9. Сільськогосподарська фітопатологія

Термін проведення – VI семестр

Тривалість практики – 1 тиждень (30 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7.	ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.
ФК 1.	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці

Мета практики: ознайомлення здобувачів з хворобами, які викликають гриби, бактерії, віруси та інші збудники, їх зовнішніми ознаками прояву і

особливостями розвитку; визначення розповсюдженості хвороб сільськогосподарських культур та інтенсивності ураження ними рослин

Завдання практики:

- оволодіти методами обліку ураженості хворобами сільськогосподарських культур;
- опанувати методи діагностики найбільш поширених хвороб;
- визначити типи прояву хвороб;
- визначити хвороби по зовнішнім ознакам і ураженим органам;
- надати оцінку впливу агротехнічних, хімічних, біологічних і других факторів на розвиток хвороб;
- ознайомитись із заходами боротьби з хворобами сільськогосподарських культур.

Організація практики (*місце проведення, форма, керівництво*). Місцем проведення практики є Інститут зрошуваного землеробства НААН України, колекційний розсадник ХДАЕУ. Форма проведення – виїзд здобувачів з метою збору гербарію хвороб рослин. Керівництво – викладачі кафедри ботаніки і захисту рослин.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п\п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
1	Хвороби зернових, зернобобових та технічних культур	6
2	Хвороби овочевих культур та картоплі	6
3	Хвороби кісточкових та зерняткових плодових культур	6
4	Збір колекції хвороб сільськогосподарських культур, їх визначення та систематизація	6
5	Оформлення гербарію хвороб бур'янів	6
6	Оформлення звіту та складання заліку	-
	Разом:	30

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

знати:

- причини виникнення неінфекційних та інфекційних хвороб рослин, їх класифікацію і типи;
- класичні та сучасні методи ідентифікації хвороб рослин;
- сучасні методи та засоби захисту рослин від хвороб, їх інтеграцію та практичне застосування.

вміти:

- визначати симптоми найбільш поширених хвороб польових, овочевих, плодових культур і винограду;
- проводити фітосанітарний моніторинг посівів і насаджень сільськогосподарських культур з метою прогнозування розвитку хвороб,

планування і проведення захисних заходів для запобігання втрат урожаю і погіршення якості продукції.

Звітність про проходження практики.

Здобувачі в період проходження практики збирають хворі рослини, уражені органи та готують гербарій із 50 видів різних хвороб сільськогосподарських культур.

Здобувачі складають та здають звіт, зібраний і оформлений гербарій та одержують залік.

3. Програма виробничої практики з ОР бакалавр

Термін проведення – VI семестр

Тривалість практики – 8 тижнів (240 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3.	Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.
ЗК 9.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 10.	Здатність працювати в команді
ЗК 12.	Навички здійснення безпечної діяльності.
ФК 1.	Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами.
ФК 2	Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження.
ФК 5	Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.
ПРН 2.	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку господарств сільськогосподарського призначення усіх форм власності та використовувати в професійній діяльності фахівця з захисту і карантину рослин.
ПРН 5.	Коректно використовувати доцільні математичні і статистичні методи та інформаційні технології у професійній діяльності.
ПРН 6.	Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження

	природного різноманіття.
ПРН 7.	Складати технологічні карти для організації заходів із захисту рослин.
ПРН 8.	Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.
ПРН 9.	Ефективно планувати час для отримання прогнозованих результатів діяльності із захисту і карантину рослин.
ПРН 10.	Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.
ПРН 11.	Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.
ПРН 12.	Дотримуватися вимог охорони праці.
ПРН 14.	Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

Мета проходження виробничої практики: сформувати навички практичної роботи, необхідні для самостійного здійснення сільськогосподарської діяльності, прийняття професійно виважених рішень.

Завдання виробничої практики:

- ❖ вивчення особливостей професійної діяльності агрономів в організаціях різного типу – передових с.-г. підприємствах, фермерських господарствах, навчальних та науково-дослідних закладах Херсонської області та інших областей півдня України;
- ❖ закріплення практичних навичок, необхідних для самостійного здійснення сільськогосподарської діяльності, формування та вдосконалення навичок ведення рослинництва;
- ❖ застосування на практиці знань, здобутих під час теоретичного навчання;
- ❖ системна підготовка до державних іспитів;
- ❖ розвинення творчих здібностей, уміння самостійно приймати рішення;
- ❖ навчання плануванню та організації робочого часу, здатності працювати в колективі.

Після завершення виробничої практики здобувачі повинні:

знати:

- ✓ нормативно-правові документи, які регламентують діяльність бази практики;
- ✓ порядок і зміст виконання основних видів діяльності господарства;
- ✓ форми, зміст і методи діяльності наставника здобувача-практиканта;
- ✓ структуру і методи керівництва в господарстві;
- ✓ питаннями організації, обліку, оплати праці та ін.;
- ✓ особливості вирощування с.-г. культур в господарстві;
- ✓ систему заходів щодо підвищення врожайності с.-г. культур та боротьби з втратами врожаю.

вміти:

- ✓ підбирати, систематизувати, опрацьовувати і використовувати необхідну управлінську інформацію, вільно користуватися інформаційною базою;
- ✓ приймати реальні управлінські рішення;
- ✓ складати документи, здійснювати їх облік і зберігання;
- ✓ приймати участь в науково-дослідній роботі, впровадженні передового досвіду;
- ✓ показувати свої професійні знання й навички;
- ✓ працювати з людьми та керувати підлеглим колективом;
- ✓ формулювати виважені пропозиції (або їх проекти) щодо вдосконалення діяльності організації.

Програма виробничої практики включає реалізацію таких загальних позицій:

- ❖ вивчення структури господарства;
- ❖ вивчення функціональних обов'язків посадової особи – керівника практики, ознайомлення з робочим місцем;
- ❖ вивчення режиму роботи господарства;
- ❖ ознайомлення за згодою керівника практики з робочими документами і матеріалами;
- ❖ вивчення нормативних та інструктивних документів, що стосуються діяльності господарства та конкретної посадової особи;
- ❖ виконання окремих посадових функцій наставника практики та його професійних доручень;
- ❖ самостійна розробка практикантом ділових паперів;
- ❖ виконання індивідуальних проблемних завдань керівника практики;
- ❖ розробка пропозицій щодо вдосконалення роботи підрозділу, чи відповідної служби господарства тощо;
- ❖ ведення щоденника проходження практики;
- ❖ підготовка звіту про проходження практики;
- ❖ захист звіту на підсумковій конференції.

1. Організація та місце проведення практики

Базою виробничої практики здобувачів є державні та приватні установи: передові с.-г. підприємства, фермерські господарства, організації Херсонської області та інших областей півдня України, що мають відповідні можливості для забезпечення виконання затвердженої програми. Підставою для проходження виробничої практики є договір про проведення спільної навчально-виробничої діяльності між навчальним закладом і підприємством.

База практики створює для здобувачів належні організаційні та безпечні умови і надає їм методичну допомогу в отриманні досвіду практичної роботи, забезпечує підвищення їх професійного рівня шляхом залучення до безпосередньої агрономічної практичної діяльності.

Від бази практики керівництво здійснюється провідними висококваліфікованими співробітниками агрономічної служби, які безпосередньо працюють зі здобувачами, або керівниками цих установ.

Відповідальність за організацію та проведення практики здобувачів покладається на керівника навчального закладу.

Навчально-методичне керівництво щодо виконання програми практики здобувачами забезпечує методична комісія з спеціальності «Агрономія».

Загальну організацію практики і контроль за її проведенням здійснює заступник декана факультету з навчальної роботи. До керівництва практикою здобувачів залучаються досвідчені викладачі агрономічного факультету, які беруть безпосередню участь у навчальному процесі.

Керівник практики від навчального закладу:

- ✓ до початку практики контролює готовність бази практики, узгоджує порядок проходження практики з керівниками бази практики;
- ✓ проводить індивідуальний інструктаж здобувачів-практикантів про порядок проходження практики та з техніки безпеки, видає необхідні документи (направлення, програму, щоденник, методичні рекомендації та ін.);
- ✓ ознайомлює здобувачів з метою, завданнями та змістом практики, повідомляє про систему звітності після завершення практики;
- ✓ здійснює поточний контроль за роботою здобувачів-практикантів;
- ✓ контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, забезпечення безпечних умов праці;
- ✓ оцінює роботу здобувачів на основі спостережень, характеристики з бази практики, звітної документації.

Керівник практики від бази практики:

- ✓ разом з керівником практики від навчального закладу відповідає за організацію, якість і результати практики здобувачів;
- ✓ виконує умови договору;
- ✓ організовує інструктаж (загальний та на робочих місцях) з техніки безпеки;
- ✓ визначає робоче місце здобувача-практиканта;
- ✓ створює умови для виконання програми практики та побутові умови;
- ✓ подає методичну та інформаційну допомогу у процесі виконання практикантом індивідуальних завдань;
- ✓ веде облік роботи практиканта та контролює його дії;
- ✓ складає характеристику на практиканта;
- ✓ не допускає виїзд здобувачів-практикантів із господарства без дозволу декана та керівника практики від господарства;
- ✓ повідомляє керівника практики від навчального закладу (або деканат) про допущені здобувачем порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, правил безпеки, невиконання доручень та недобросовісне відношення до практики за тел. (0552) 41-78-65 або письмово на адресу: 73006 м. Херсон, вул. Стрітенська, 23.

Обов'язки здобувача-практиканта

По прибуттю на практику здобувач повинен пройти інструктаж з техніки безпеки, оформитися наказом по господарству. Здобувачу призначається керівник виробничої практики від господарства. З боку ЗВО навчально-методичне керівництво виробничою практикою здобувачів покладається на викладачів агрономічного факультету. Під час виробничої практики здобувачі повністю підпорядковуються розпорядку господарства.

З першого дня перебування на виробничій практиці здобувач знайомиться з господарством, ґрунтовою та агрохімічною картами, книгою історії полів. Разом з керівником практики від господарства здобувач складає, згідно з програмою практики, календарний план своєї роботи на час практики і включається в повсякденну роботу підприємства. При цьому здобувач повинен:

- ✓ виконувати правила внутрішнього розпорядку бази практики, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- ✓ чітко виконувати методичні вказівки керівників практики та завдання програми;
- ✓ приймати участь в розробці і складанні нарядів на роботи;
- ✓ проводити організаційний та агротехнічний інструктаж робітника на робочому місці;
- ✓ перевіряти розстановку робочої сили, с.-г. техніки, сільгоспмашин згідно з планом-нарядом;
- ✓ здійснювати контроль за якістю роботи та виконанням норм виробітків, приймати роботу, оформляти наряди на виконану роботу;
- ✓ систематично вести облік і виконувати аналіз виконаної роботи у щоденнику – у кінці кожного робочого дня заповнювати щоденник з виробничої практики, вказати вид роботи, її організацію, склад агрегату, норму виробітку, розряд, розцінку за норму, кількість та якість виконання роботи;
- ✓ брати участь в суспільному житті колективу;
- ✓ відповідати за виконану роботу;
- ✓ бути зразком для молоді і всіх працівників господарства;
- ✓ не залишати місця проходження виробничої практики без дозволу декана та керівника практики;
- ✓ своєчасно оформити і здати керівнику практики від навчального закладу звіт, скласти залік з практики.

2. Програма виробничої практики

За період практики здобувач зобов'язаний освоїти технології вирощування основних с.-г. культур, отримати необхідні практичні навички, набуті по спеціальним дисциплінам. В період проходження виробничої практики здобувачу необхідно звернути увагу на проведення нижче вказаних основних с.-г. робіт.

2.1. Весняні польові роботи

Практикант повинен приймати участь у визначенні стану озимих посівів після перезимівлі і проведенні агротехнічних заходів догляду за ними.

Практикант знайомиться з сортовим складом вирощуваних у господарстві культур, приймає участь у перевірці якості посівного матеріалу та підготовці насіння до сівби ярих культур.

Практикант повинен приймати участь у визначенні системи та строків проведення передпосівного обробітку ґрунту під культури суцільного способу посіву та просапні, перевіряти якість проведення та глибину передпосівного обробітку ґрунту, напрям руху агрегату відносно напрямку основного обробітку ґрунту, вирівненість поверхні, крихкість ґрунту та ступінь підрізання бур'янів.

Практикант приймає участь у комплектуванні посівних агрегатів, установці їх на норму висіву, розстановці маркерів, сівбі ярих та просапних культур, виконуючи роботу сіяча, перевіряє якість сівби (глибину заробки насіння та добрива, кількість насіння на погонний метр, стики між проходами агрегату тощо).

Практикант повинен провести контроль якості виконання заходів післяпосівного обробітку ґрунту на посівах культур суцільного способу сівби та просапних.

Після одержання сходів, здобувач визначає густоту стояння рослин.

Практикант повинен приймати участь у догляді за посівами с.-г. культур, приведення до робочого стану зрошуваної системи господарства, розрахунку графіків поливу с.-г. культур, його укомплектуванні.

2.2. Догляд за посівами та поливи с.-г. культур

Практикант повинен приймати участь у догляді за посівами с.-г. культур – у визначенні своєчасності, якості і проведенні розпушування ґрунту, підживлень, прополюванні, використанні хімічних засобів боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками.

Особливу увагу слід приділяти механізації догляду за посівами, комплектуванню робочих агрегатів.

Практиканту разом з агрономом слід приймати участь у визначенні строків збирання трав на сіно і на насіння, а також силосних культур. Необхідно приймати участь у силосуванні, виготовленні сінажу, ознайомитись із виробництвом трав'яної муки.

Здобувач-практикант повинен ознайомитись з організацією робіт щодо створення тимчасової поливної мережі, організацією проведення поливів, визначенням норм поливів та роботою нової поливної техніки в господарстві.

2.3. Збирання зернових, зернобобових та олійних с.-г. культур та підготовка до сівби озимих

Практикант повинен проводити спостереження за станом та ходом досягання с.-г. культур, приймати участь у складанні плану апробації посівів зернових культур та проведенні апробації окремих культур.

Необхідно перевірити готовність збиральної техніки, транспорту до збирання врожаю, стан зерносховищ, току до прийому нового врожаю, складання плану розміщення зерна на довгострокове зберігання в господарстві відповідно з вимогами технології.

Разом з агрономом господарства практикант приймає участь у підготовці полів до збирання врожаю, визначенні строків та способів збирання врожаю (роздільне збирання, пряме комбайнування), організації та керівництві роботами по збиранню соломи та полови. Особливу увагу слід приділити підготовці ґрунту для сівби озимих культур – внесенню добрив, обробці ґрунту, проведенню вологозарядних поливів, підбору сортів, якості насіння.

3. Пропаганда та впровадження досягнень науки та передового досвіду, проведення виробничих дослідів

Здобувач-практикант приймає участь у впровадженні у виробництво прогресивних методів та прийомів, що підвищують урожайність с.-г. культур, вивчає їх ефективність.

Вивчає та узагальнює виробничий досвід кращих ланок та бригад господарства.

Проводить виробничу оцінку нових прийомів обробку ґрунту, раціонального застосування органічних та мінеральних добрив, гербіцидів і хімічних засобів боротьби з хворобами та шкідниками, вирощування с.-г. культур за новими технологіями при комплексній механізації та з мінімальними витратами ручної праці.

Особливу увагу здобувач-практикант повинен приділяти освоєнню та оцінці роботи нової поливної техніки.

Під час проходження виробничої практики здобувач приймає участь у виробничих дослідях, результати яких стануть матеріалом для виконанні дипломної роботи. Тема, схема дослідів та методика виконання дослідної роботи узгоджуються з керівником дипломної роботи – викладачем університету перед від'їздом здобувача на виробничу практику. Щодо дослідної ділянки, здобувач повинен дати аналіз агротехніки вирощування культури: попередника, обробітку ґрунту, добрив, якості насіннєвого матеріалу, строків та способів посіву, норми висіву, догляду за посівами, режиму зрошення, строків поливів, збирання врожаю.

У господарстві здобувач-практикант повинен зібрати необхідний матеріал щодо дослідної культури: площу посіву за попередні роки, питому вагу культури в загальній посівній площі, рівень урожайності, надати аналіз основних факторів що визначають рівень урожайності, привести затрати на гектар посіву і центнер продукції.

4. Профорієнтаційна робота здобувача-практиканта в господарстві

Під час виробничої практики здобувач проводить роботу щодо залучення до університету на денну і заочну форму навчання передової сільської молоді, застосовуючи різні форми роботи:

- ✓ зустрічі в середній школі з випускниками;
- ✓ розповсюдження в районі та господарстві об'яв про правила прийому до університету;
- ✓ бесіди з робітниками бригад, ланок на виробництві;

- ✓ індивідуальні бесіди з молодими робітниками господарства, що мають середню освіту;
- ✓ розповсюдження серед сільської молоді господарства, району буклетів про наш університет та матеріалів про історію, традиції агрономічного факультету і вузу в цілому, історію розвитку агрономічного факультету, його наукові школи, умови навчання та умови прийому до університету.

5. Звіт про виробничу практику та документація

Під час практики здобувач веде щоденник-звіт з виробничої практики, в якому проводить записи всієї виконаної роботи за день, свої спостереження, зауваження тощо. Вказівки щодо ведення щоденника виробничої практики, подані в «Щоденнику з виробничої практики для здобувачів агрономічного факультету освітнього рівня «Бакалавр».

